

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ШЕВЧЕНКІВСЬКОЇ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ У НАЦІОНАЛЬНОМУ МУЗЕЇ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

У Національному музеї Тараса Шевченка 18 лютого ц. р. відбулася презентація шеститомної «Шевченківської енциклопедії». Голова редакційної колегії, директор Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка, академік НАН України М. Жулинський докладно розповів про непростий і тривалий процес створення видання. Він зосередив увагу на вузлових моментах історії енциклопедичної справи в Україні і, зокрема, жанру персональної енциклопедії, розглянувши їх у широкому європейському контексті. За його словами, навіть при такому величезному обсязі «Шевченківської енциклопедії» виявилось неможливим охопити все розмаїття сучасного шевченкознавства, хоч автори проекту доклали до того чимало зусиль.

«Шевченківська енциклопедія» – фундаментальна колективна праця, що становить на сьогодні найповніше зведення наявних відомостей і підсумок понад півторастолітньої історії розвитку

науки про Шевченка. Енциклопедія створювалася на основі широкого спектра культурологічних і літературознавчих концепцій, плюралізму думок і підходів до біографії поета, з урахуванням розуміння унікальності його постаті як культурного феномену. Керівник проекту В. Смілянська наголосила на тому, що серед авторів статей, окрім працівників Інституту літератури, були й дослідники інших установ НАН України – Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського, Інституту історії України, Інституту української мови та інших. Науковці послуговувалися широким спектром продуктивних методик – від традиційних біографічної, історико-культурної, психологічної до психоаналітичної, структуралістської, неоміфологічної тощо.

Письменник І. Драч привітав колектив науково-видавничого проекту з успішним завершенням роботи та наголосив на тому, що в кожного українця є свій Шевченко, до розуміння якого людина може йти все життя. Власне зацікавлення постаттю митця І. Драч пов'язує з видатними шевченкознавцями – О. Білецьким, лекції якого йому пощастило слухати в Київському університеті імені Тараса Шевченка, Є. Кирилюком, а також Ю. Івакіним, із яким товаришував. Директор Інституту української мови НАН України П. Гриценко поділився міркуваннями про висвітлення в енциклопедії мовознавчих проблем творчості Шевченка.

Завідувач відділу образотворчого мистецтва ІМФЕ ім. М. Т. Рильського Д. Степовик говорив про труднощі підготовки томів образотворчої спадщини Шевченка (т. 8–11) Повного зібрання його творів у 12 томах, а незавершеність академічного зібрання, своєю чергою, істотно ускладнювала написання енциклопедії. Про свою участь у проекті розповіла заступник генерального директора з наукової роботи Національного музею Тараса Шевченка Т. Чуйко. У створенні енциклопедії було задіяно кілька поколінь працівників музею, і така тяглість традиції забезпечила повноту викладу матеріалів про мистецьку спадщину Шевченка та її експонування. Зробити суттєві уточнення в атрибуції й датуванні окремих творів дала змогу співпраця музею з Національним науково-дослідним реставраційним центром України. Відомий шевченкознавець Т. Лебединська нагадала присутнім про щорічні шевченкознавчі семінари в Санкт-Петербурзі, висловивши надію на їх продовження в майбутньому попри зрозумілі політичні перешкоди.

Завідувач відділу шевченкознавства Інституту літератури О. Боронь коротко підсумував обговорення: “Визначальні риси “Шевченківської енциклопедії” – відкритість до альтернативних поглядів, принципове дослідницьке багатоголосся. Скажімо, у статті про поезію “Дівча любе, чорнобриве...” Микола Бондар пропонує шість різних інтерпретацій твору. Видання стане надійною фактографічною базою для подальшого дослідження естетичного феномену Шевченка”.

Насамкінець слід сказати, що енциклопедію підготовлено за державним замовленням на випуск видавничої продукції НАН України, а випущено на замовлення Держкомтелерадіо України за програмою “Українська книга”. Видання не надходить у продаж, а розподіляється серед бібліотек і окремих організацій.

Євгенія Лебідь-Гребенюк
м. Київ

Отримано 26 лютого 2016 р.

